

การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

1. ความหมายภาษีบำรุงท้องที่

ภาษีบำรุงท้องที่ คือ ภาษีที่ดินประเภทหนึ่งที่ยึดเก็บจากเจ้าของที่ดินเป็นรายปี ซึ่งเดิมเรียกว่า “เงินช่วยภาษีดอกหญ้า” และได้กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรเรียกว่า “เงินช่วยภาษีบำรุงท้องที่” จนกระทั่งปี พ.ศ. 2508 ได้มีการตราพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 บังคับใช้มาจนปัจจุบัน

ภาษีบำรุงท้องที่เป็นภาษีที่จัดเก็บจากพื้นที่ดินใช้เป็นที่อยู่อาศัย ที่เลี้ยงสัตว์ ที่ประกอบกิจกรรม รวมทั้งที่ดินว่างเปล่า ทั้งนี้ ที่ดินที่เป็นสาธารณประโยชน์ และที่ดินที่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จะไม่มีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่แต่อย่างใด

ตาม พ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2543 มาตรา 6 กำหนดให้ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคมของปีใด ทั้งที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ที่มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับปีนั้น จากราคापานกลางของที่ดินตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ท้าย พ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 (ซึ่งมีทั้งหมด 34 ชั้น) ทั้งนี้ การตีราคาปานกลางของที่ดินให้ตีราคาเป็นหน่วยตำบล แต่หากว่าราคาของที่ดินในตำบลใดแตกต่างกันมาก ให้พิจารณาตีราคาโดยกำหนดเขตในตำบลนั้น แยกออกเป็นหน่วย ๆ เพื่อให้การตีราคาปานกลางเป็นไปโดยเที่ยงธรรม และมาตรา 35 กำหนดให้มีผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ภายในเดือนเมษายนของทุกปี

2. หลักเกณฑ์การเสียภาษีบำรุงท้องที่

ที่ดินอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด เจ้าของที่ดินจะต้องชำระภาษีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ส่วนสถานที่ชำระภาษี คือ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่อื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนด โดยประกาศล่วงหน้าไว้ ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่น้อยกว่า สามสิบวัน ดังนั้น ก่อนการชำระภาษีบำรุงท้องที่ขอให้เจ้าของที่ดินผู้มีหน้าที่เสียภาษีตรวจสอบก่อนว่าที่ดินของตนอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด เพื่อสามารถไปชำระภาษีได้ถูกต้องตรงตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

สำหรับอัตราภาษีบำรุงท้องที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ในบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ ตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ซึ่งอัตราภาษีเป็นไปตามราคาปานกลางของที่ดิน โดยกำหนดอัตราภาษีไว้ 34 ชั้น ทั้งนี้ ชั้นที่ 1 กำหนดราคาปานกลางของที่ดินไม่เกินไร่ละ 200 บาท เสียภาษีบำรุงท้องที่ไร่ละ 50 สตางค์ และอัตราภาษีจะเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับชั้นของราคา

ปานกลางของที่ดินจนถึงชั้นที่ 34 กำหนดราคาปานกลางของที่ดินเกินไร่ละ 30,000 บาท ให้เสียภาษีไร่ละ ดังต่อไปนี้

- (1) 30,000 บาท ให้เสียภาษี 70 บาท
 - (2) ส่วนที่เกิน 30,000 บาท ให้เสียทุก ๆ 10,000 บาท ต่อ 25 บาท เศษของ 10,000 บาท ถ้าถึง 5,000 บาท ให้ถือเป็น 10,000 บาท ถ้าไม่ถึง 5,000 บาท ให้ปัดทิ้ง
- นอกจากนั้น ยังได้บัญญัติให้ที่ดินที่ใช้ประกอบการกสิกรรมเฉพาะประเภทไม้ล้มลุก ให้เสียถึงอัตราแต่ถ้าเจ้าของที่ดินประกอบการกสิกรรมประเภทไม้ล้มลุกนั้นด้วยตนเอง ให้เสียภาษีอย่างสูงไม่เกินไร่ละ 5 บาท กรณีที่ดินที่ทิ้งว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ ตามควรแก่สภาพของที่ดิน ให้เสียเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่า

3. การลดหย่อน การยกเว้นและลดภาษีบำรุงท้องที่

เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่ ให้สามารถชำระภาษีที่เหมาะสมกับสภาพการใช้ที่ดิน และตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับพื้นที่การเกษตรอย่างแท้จริง ได้มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

(1) การลดหย่อน บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงเดียวหรือหลายแปลงที่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน และใช้ที่ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัย หรือที่เลี้ยงสัตว์ หรือประกอบการกสิกรรมของตน ให้ลดหย่อนไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ที่ดินนอกเขตเทศบาล ให้ลดหย่อนได้ไม่เกินห้าไร่ แต่จะน้อยกว่าสามไร่ไม่ได้
2. ที่ดินในเขตเทศบาล ให้ลดหย่อนได้ไม่เกินหนึ่งไร่ แต่จะน้อยกว่าสองร้อยตารางวา

ไม่ได้

3. ที่ดินในเขตเมืองพัทยา และเขตเทศบาลอื่น นอกจากเขตเทศบาลตำบล ให้ลดหย่อนได้ไม่เกินหนึ่งร้อยตารางวา แต่จะน้อยกว่าห้าสิบตารางวาไม่ได้

4. ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ลดหย่อนได้ ดังต่อไปนี้

(ก) ในท้องที่ชุมชนหนาแน่นมาก ให้ลดหย่อนได้ไม่เกินหนึ่งร้อยตารางวา แต่จะน้อยกว่าห้าสิบตารางวาไม่ได้

(ข) ในท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นปานกลาง ให้ลดหย่อนได้ไม่เกินหนึ่งไร่แต่จะน้อยกว่าหนึ่งร้อยตารางวาไม่ได้

(ค) ในท้องที่ชนบท ให้ลดหย่อนได้ไม่เกินห้าไร่ แต่จะน้อยกว่าสามไร่ไม่ได้

ทั้งนี้ การลดหย่อนทั้งสี่ข้อจะต้องเป็นไปตามข้อบัญญัติ ข้อบังคับ หรือ เทศบัญญัติขององค์กรนั้น ๆ

(2) การยกเว้นและลดภาษีบำรุงท้องที่ กรณีพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายมาก ผิดปกติหรือทำการเพาะปลูกไม่ได้ด้วยเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้ เช่น อุทกภัย หรือภัยแล้ง

โดยราษฎรผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่จะร้องขอยกเว้นหรือลดภาษีหรือไม่ก็ตาม ให้ นายอำเภอ หรือ นายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณีดำเนินการสำรวจเนื้อที่ดินบริเวณที่ได้รับ ความเสียหาย และจัดทำบัญชีรายชื่อเจ้าของที่ดินจำนวนเนื้อที่ดินที่ทำการเพาะปลูกทั้งหมดและ จำนวนเนื้อที่ดินได้รับความเสียหายหรือทำการเพาะปลูกไม่ได้ ที่ควรจะยกเว้นหรือลดภาษี บำรุงท้องที่แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณาขกเว้นหรือลดภาษีบำรุงท้องที่ต่อไป โดยหลักเกณฑ์ ในการยกเว้นหรือลดภาษีบำรุงท้องที่พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับความเสียหาย มีดังนี้

- (1) เสียหายเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนเนื้อที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกให้ยกเว้นภาษี ทั้งหมด
- (2) เสียหายเกินกว่า 1 ใน 3 แต่ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนเนื้อที่ดินที่ใช้ในการ เพาะปลูก ให้ลดภาษีได้ตามส่วนที่เสียหาย

4. การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่

นอกจากการชำระภาษีบำรุงท้องที่ ณ สถานที่ที่กำหนดดังกล่าวแล้ว ยังได้มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้เสียภาษีบำรุงท้องที่ ให้สามารถชำระภาษีบำรุงท้องที่ โดยการส่ง ษนาณัติ ตัวแลกเงินของธนาคาร ไปยังสำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องเสียภาษี บำรุงท้องที่ โดยถือว่าวันส่งทางไปรษณีย์หรือชำระผ่านธนาคารเป็นวันชำระภาษี และกรณีเจ้าของ ที่ดินอยู่ในพื้นที่ห่างไกลชนบทไม่สะดวกในการสัญจรไปมา สามารถที่จะฝากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปชำระแทนได้

5. ความสำคัญของภาษีบำรุงท้องที่

เมื่อประชาชนได้มีการชำระภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินของ ตนเองตั้งอยู่ ประโยชน์ที่ประชาชนผู้เสียภาษีดังกล่าว คือ เงินดังกล่าวจะเป็นรายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปรวมกับรายได้ประเภทอื่น ๆ ตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนิน โครงการพัฒนาพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เท่ากับว่าเงินดังกล่าวจะ ย้อนกลับมาตอบแทนแก่ผู้เสียภาษีในรูปของสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การสาธารณสุข และ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดดำเนินการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ได้ตามเป้าหมายมากเท่าใด เงินภาษีที่เก็บได้ก็จะย้อนกลับมาเป็นงบประมาณในการบริหารการ พัฒนาของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นตามสัดส่วนที่จัดเก็บได้มากขึ้นเท่านั้น